

Húsvéti ünnepkör

A húsvét a keresztény egyház egyik legfontosabb és legnagyobb ünnepe, ugyanakkor a tavasz eljövételének köszöntése is. Egyházi és családi ünnep egyaránt, amelyhez világszerte számos népszokás és hagyomány kötődik.

A húsvét és a hozzá kapcsolódó ünnepek a mozgó ünnepek közé tartoznak. A húsvét egybeesik a tavaszi napéjegyenlőség idején tartott termékenységi ünnepekkel, melynek elemei a feltámadás és az újjászületés. Húsvét napja az 1582-ből származó egyházi szabályzat szerint a tavaszi holdtölte utáni első vasárnapra esik: március 22. és április 25. közé. (Ezt mondja ki a niceai zsinat határozata is i.sz. 325-ben.)

Húsvéti népszokások

Szinte minden népnél rengeteg szokás kötődik a húsvéhoz. A hagyományok jelentős része nem épült be a keresztény vallás ünnepi rítusaiba, hanem azzal párhuzamosan, mint falusi közösségek ünnepi szokásai maradtak fent.

Barkaszentelés

Jézus Jeruzsálembé vonulásának emlékünnep a húsvét előtti, ún. virágvasárnap. A 6. századtól kezdve ekkor körmeneteket tartottak, ahol a pálma az időjárási viszonyok mellett a különféle varázslatoktól is megvédett. Nálunk ezt a szentelt pálmát helyettesíti a barka. Megfigyelhető, hogy bár egyházi eredetű a barkaszentelés, de a népi hagyományokban felhasználták rontás ellen, gyógyításra, mennydörgés és villámlás elhárítására.

Kiszehajtás, villőzés

Virágvasárnapi jellegzetes szokás szerint egy szalmababut többnyire menyecske ruhába öltöztettek. A kiske vagy más néven banya a tél, a böjt, a betegség megszemélyesítője, amelyet a lányok énekelve végigvittek a falun, majd pedig vízbe hajították vagy elégették.

A kiszehajtás után sok helyen a villőzés következett. A lányok villónak nevezett faágakkal járták a házakat, ezeket a faágakat felszalagozták, olykor kifűjt tojásokkal díszítették. A kiske kivitele a tél kivitelét, a villó behozatala pedig a tavasz behozatalát jelentette.

A nagyhét és szokásai:

A nagyhétben belül a Húsvéti Szent Háromnapon (liturgikus néven: Sacrum Triduum Paschale), azaz nagycsütörtökön, nagypénteken és nagyszombaton emlékezik meg a kereszténység Jézus Krisztus kínzenvedéséről, kereszthaláláról és feltámadásáról.

Nagycsütörtök

Krisztus utolsó vacsoráját az Olajfák-hegyén, majd elfogatását és szenvedéseinek kezdetét idézi. Nagycsütörtököt szokás zöldcsütörtöknek is nevezni, és a jó termés reményében valamint a böjt okán rendszerint valami zöldet, pl. spenótot fogyasztanak a hívők. Nagycsütörtök estjén a harangok elhallgatnak, a hagyomány szerint Rómába „mennek”, s csak nagyszombaton szólalnak meg újra.

Liturgikus eredetű szokás a nagycsütörtöki lábmosás, hogy alázatra nevelje a hatalmasokat. A nagypénteki mise végétével az Oltáriszentseget külön őrzési helyre viszik, mindent le-

szednek azt oltárról („oltárfosztás”), csak a gyertyatartókat és a lepellel letakart keresztet hagyják ott Jézus szenvedésének és ruháitól való megfosztásának szimbolizálására.

Nagypéntek – Jézus kereszthalálának napja, a böjt és a gyász ideje. A katolikus liturgiában felolvassák a Megváltó halálára vonatkozó írásokat, majd a passiót, Jézus szenvedésének történetét, s leleplezik a gyászlepellel bevont keresztet.

Nagypénteken szokásos a keresztútjárás, amely során felidézük Jézus szenvedésének egyes állomásait. A keresztút mai szokásos 14 állomása (stáció) az 1600 körüli évekre nyúlik vissza. Nagypénteken a hívők tartózkodnak a húsételektől, legfeljebb háromszori étkezés során egyszer szabad jóllakniuk.

Ezt a napot a népi babona szerencsétlennek tartotta, amikor tilos volt mindenféle állattartással, földműveléssel kapcsolatos munka. Ilyenkor nem gyújtottak tüzet, nem fontak, nem szóttek stb. Azonban úgy hitték: aki nagypénteken napfelkelte előtt megfürdik, azon nem fog majd a betegség.

Nagyszombat – húsvét ünnepének előnapja, a feltámadás jegyében zajlik.

Arra a napra emlékeztek, amikor Krisztus holtteste a sziklába vájt sírban feküdt, de – miként az evangélium szerint előre megmonda – harmadnapra, azaz húsvét vasárnap hajnalára feltámadt. Az esti körmenetek, a templomokban az új tűz gyújtása, mely Jézus és egyben a remény jelképe azt adja hírül, hogy Jézus feltámadt, a megváltás közel van. Este „visszajönnek” a harangok Rómából.

Nagyszombaton ér véget a negyvennapos böjt. Szokás volt ezen a napon az első harangszóra kiszaladni a kertbe, és megrázni a gyümölcsfákat, hogy a régi rossz termés lehulljon, és ne legyen férges az új. A tűzszentelésnek sokféle hagyománya, szertartása alakult ki. Hamuját, paraszát elették, gyógyításra használták, valamint a házban és a földeken szétszórták.

Húsvétvasárnap – a feltámadás vasárnapja, a keresztények a feltámadt Krisztust ünneplik. Ehhez a naphoz tartozott az ételszentelés hagyománya. A délelőtti misére letakart kosárral mentek a hívők, melyben báránypuszt, kalács, tojás, sonka és bor volt. Emellett ehhez a naphoz is munkatiltalom kapcsolódott: nem sepertek, nem főztek, nem hajtották ki és nem fogták be az állatokat.

Húsvéthétfő – a locsolkodás napja. Alapja a víz tisztító, termékenységet varázsló erejébe vetett hit. Eredete a keresztelésre utal.

A népszokások szerint a férfiak ilyenkor sorra járták/járják a házakat és különböző versek, ének kíséretében locsolták/locsolják meg a lányokat, asszonyokat. Az „öntözésért” cserébe a lányok piros tojást adnak a legényeknek. Ez a szín egyrészt a szerelmet, az életet jelképezi, másrészt a legenda úgy tartja, hogy a keresztfán függő Krisztus vére lecsöppenne megszínezte az éppen ott imádkozó nő kosarában található tojásokat.

Források: Múlt-kor történelmi portál
magyarvagyok.com
Via:korkep.sk

Húsvéti locsolóversek

E szép ajtón bekopogék
Ha nem bánják, locsolkodnék
Öntök asszonyt lányával,
Várok tojást párjával.
Ha pedig sajnáljátok,
Mindjárt meg is áztok,
Mert én kölni helyett
Vizet öntök rátok!

Rózsa, rózsza, szép virágszál,
szálló szélben hajladozzál,
napsütésben nyiladozzál,
meglocsollak, illatozzál!

Tarka réten jártam, sok virágot láttam,
illatukat egy kis üvegbe bezártam,
ez a kis üvegce itt lapul most nálam
engedd meg, hogy frizurádat velem eltaláljam.

Korán reggel útra keltem,
Se nem ittam, se nem ettem.
Tarisznya húzza a vállam,
Térdig kopott már a lábam.
Bejártam a fél világot,
Láttam sok-sok szép virágot.
A legszebbre most találtam,
Hogy öntözzem, alig vártam.
Piros tojás, fehér nyuszi,
Locsolásért jár egy puszi.

Csörög a szarka,
billeg a farka.
Azt hallottam a városban:
a tojás is tarka.
Befestették tarkára,
egy kisfiú számára.
Adjátok a kezembe,
hadd tegyem a zsebembe!

Baba és állat egy lakásban?

Baba és háziállat együttélése nem mindig zökkenőmentes. Kellő tudatosságot igényel a szülőktől.

Bizonyos szabályok betartása fontos ahhoz, hogy ne kelljen attól tartanod, kedvenced kárt tesz gyerekedben.

Nem nehéz belátni, hogy a kutya vagy cica, aki a gyermek születése előtt a család kedvence volt, a kicsi érkezésével vesztélyben érzi pozícióját.

Sok szakember mondja, hogy érdemes már a kórházból hazaküldeni egy babai ruhadarabot, és hagyni, hogy a háziállat megszaglássza, játsszon vele. Így, mire a baba hazatér, a kutyusnak vagy cicának már lesz előzetes tapasztalata az új jövevényről.

Ha már mindenki otthon van, nyugodtan guggolj le a babával az háziállathoz, és hagyd, hogy az megszaglássza.

Bár az újszülött kétségkívül 24 órás szolgálatot igényel, a továbbiakban azért igyekezz egy kevés időt szorítani napodból a kutya vagy cica számára is. Így kevésbé lesz féltékeny.

Ne hagyd kettesben őket!
Bármennyire is zökkenőmentes volt az ismerkedés, ne hagyd egyedül a kedvencedet a babával. Amennyiben még nem teljesen világos számára, hogy a baba a családhoz tartozik, akár prédának is tekintheti - bár ez inkább azokban az esetekben fordul elő, amikor elmaradt a bemutatás.

Nem biztos, hogy a saját hibájából, de az állat váratlanul reagálhat számára ismeretlen helyzetekre. A sírástól vagy a baba más reakciójától megijedhet. Cicákkal az is megeshet, hogy szorosan a gyerekekhez bújva alszanak el, ami akár fulladásos következményeket is vonhat maga után.

Fő a tisztaság!
Jellemzően inkább egészségügyi előnye származhat a gyerkőcnek abból, hogy egy kutyával vagy cicával osztja meg életterét. A kúszó-mászó baba immunrendszere ugyanis erősödik, ha egy megfelelően tisztán tartott háziállattal él együtt.

Ugyanakkor nem szabad megfeledkezni róla, hogy a házi kedvencek különféle kórokozót terjeszthetnek. Ezért fontos, hogy a kutya vagy cica megkapjon minden lehetséges oltást, fértelenítsd, illetve rendszeresen fürdesd, ápolj a bundáját.

Baj lehet az együttalvásból
Az valószínűleg nyilvánvaló, miért ne aludjon együtt a háziállat és a gyerek, ám neked sem ajánlott.

Szerető gazdiként te is közel engedheted magadhoz kis kedvencedet, de a higiénia érdekében érdemes meghúzni a határokat. A gyereket is neveld az állathoz!

A későbbiekben értelemeszerűen már nem csak a háziállatot, hanem a gyermeket is nevelned kell. Értesd meg vele, hogy nem plüss-, hanem élő állatról van szó, nem húzhatja meg a farkát, nem tépheti a fülét.

Bár ideális esetben az ilyen helyzeteket az állat megpróbálja kikerülni, és a lakás legtávolabbi pontjába bújik el a gyerkőc elől, a balesetek megelőzése érdekében fontos az elővigyázatosság.

Szerző: Horváth Eszter
Forrás: femina.hu